Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 2. kesäkuuta 2022
(OR. en)

9796/22

COH 47
SOC 334

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	2. kesäkuuta 2022
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	8980/22
Asia:	Kahdeksas kertomus taloudellisesta, sosiaalisesta ja alueellisesta yhteenkuuluvuudesta: neuvoston päätelmät kahdeksannesta koheesiokertomuksesta "Koheesio Euroopassa kohti vuotta 2050 mentäessä" – Neuvoston päätelmät (2. kesäkuuta 2022)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston (yleiset asiat / koheesio) 3875. istunnossaan 2. kesäkuuta 2022 hyväksymät neuvoston päätelmät kahdeksannesta koheesiokertomuksesta "Koheesio Euroopassa kohti vuotta 2050 mentäessä"

LIITE

Neuvoston päätelmät kahdeksannesta koheesiokertomuksesta

"Koheesio Euroopassa kohti vuotta 2050 mentäessä"

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

1. PALAUTTAA MIELEEN, että koheesiopolitiikan tavoitteena on vähentää alueiden välisiä kehityseroja ja muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä sekä edistää sen yleistä sopusointuista kehitystä.

2. ON TYYTYVÄINEN kahdeksanteen koheesiokertomukseen, jossa on arvioitu ansiokkaasti Euroopan unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion kehittymistä sekä esitetty analyysi koheesiopolitiikan panoksesta yhdentymiseen, lähentymiseen ja kilpailukyvyn edistämiseen ajantasaisimpien käytettävissä olevien tilastojen pohjalta.

3. TOTEAA SEURAAVAA:
   - Kahdeksas koheesiokertomus julkaistiin tilanteessa, jossa Euroopan unionilla oli vastassaan erilaisia kriisejä (pandemia, luonnonkatastrofit, sotilaallinen hyökkäys) ja pitkän aikavälin haasteita (kuten ilmasto ja demografiset muutokset), joilla on merkittäviä taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia vaikutuksia Euroopan unionin koheesioon.
   - Nämä haasteet ja kriisit vaikuttavat epäsymmetrisesti EU:n jäsenvaltioihin ja alueisiin ja voivat sen vuoksi kasvattaa eroja ja eriarvoisuutta ja aiheuttaa koheesiopolitiikalle monenlaisia haasteita.

4. PANEE MERKILLE merkittävän kehityksen kuluneen 10 vuoden aikana:

   – Unionin taloudellinen ja sosiaalinen koheesio on parantunut. Lähentyminen on johtunut pääasiassa suhteellisen merkittävästä kasvusta monilla vähemmän kehittyneillä alueilla, samalla kun eräät keskitulotason alueet ovat kärsineet taantumisesta.

   – Työllisyys on kasvanut merkittävästi, mutta alueelliset erot ovat edelleen suurempia kuin ennen vuoden 2008 finanssikriisiä.

     Alueiden välillä ja niiden sisällä on edelleen eroja ja joissakin tapauksissa ne ovat jopa kasvaneet, ja eräät alueet näyttävät joutuneen kehitysloukkuun.

   – Alueiden välinen innovaatiokuilu Euroopassa on kasvanut. Lisäksi joillakin alueilla on edelleen yhteyksiin liittyviä puutteita, jotka vaikuttavat niiden kykyyn hyötyä sisämarkkinoista täysimääräisesti.

   – Innovointi, yrittäjyys, digitaalinen kehitys ja hyvä hallinto sekä tarvittaessa investoinnit infrastruktuuriin ovat tärkeitä tekijöitä alueiden pitkän aikavälin talouskasvun ja kehityksen, palvelujen paremman saatavuuden ja kansalaisten elämänlaadun kannalta.

   – Väestörakenteen muutos (sisäinen ja ulkoinen muuttoliike, ikääntyminen, väestökato ja aivovienti) koskee kaikkia jäsenvaltioita mutta erityisen paljon vähemmän kehittyneitä alueita, maaseutualueita ja syrjäisiä alueita.

5. MUISTUTTAA pitävänsä tärkeänä, että koheesiopolitiikka edistää rakenneuudistuksia ja investointeja parempien taloudellisten ja sosiaalisten tulosten saavuttamiseksi kaikilla alueilla ja kattaa pitkän aikavälin ohjelmasuunnittelusyklin, sekä KOROSTAA kertomuksen toteamusta, että koheesiopolitiikka hyödyttää pitkällä aikavälillä kaikkia alueita.

6. PAINOTTAA, että koheesiopolitiikka on paikkalähtöistä toimintapolitiikka, jolle ovat ominaisia yhteistyöhön perustuva hallinnointi, kumppanuus ja monitasoinen hallinto. Politiikassa olisi sen vuoksi otettava asianmukaisesti huomioon alueiden tarpeet ja potentiaali, jotta alueet voisivat kohdentaa tärkeimmät investoinnit paikallisesti esimerkiksi paikallisten kehittämissuunnitelmiensa tai älykkäiden erikoistumisstrategioidensa avulla. Niiden olisi pyrittävä kehittämään yhdessä integroituja ratkaisuja alueellisesti, osa-alueellisesti tai alueiden välisesti ottaen huomioon myös INTERREG-ohjelmien kautta saadut kokemukset yhteistyöstä EU:n periaatteisiin sitoutumisen lisäämiseksi paikan päällä.

7. KEHOTTAA kiinnittämään yleisesti huomiota koheesioon kohdistuvien haittavaikutusten välttämiseen kaikissa unionin politiikoissa ja aloitteissa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa, valtiontukisääntöjen täytäntöönpano mukaan lukien, SEUT 175 artiklan mukaisesti ja KANNUSTAA Euroopan komissiota harkitsemaan alueellisten vaikutusten arvioinnin (alueellisten vaikutustenarviointien) sisällyttämistä asiaankuuluviin EU:n politiikkoihin sekä niiden laatimisen että arvioinnin yhteydessä.

I – Kohdennetummat prioriteetit, jotta merkittävimpiin haasteisiin voitaisiin vastata rakenteellisin toimin uusien kasvun lähteiden pohjalta

KATSOO seuraavaa:

8. Vihreä ja digitaalinen siirtymä ovat merkittäviä haasteita, jotka tarjoavat EU:n kasvulle uusia mahdollisuuksia. Investoinnit olisi suunnattava tämän mukaisesti ja varmistettava oikeudenmukainen mukautuminen siirtymiin, jotta voitaisiin välttää niistä johtuvat uudet erot.

9. Innovointi, yrittäjyys ja taloudellisen toiminnan monipuolistaminen sekä hyvä hallinto voivat olla keskeisiä tekijöitä pitkän aikavälin alueellisessa talouskasvussa ja epäsymmetristen häiriöiden sietokyvyn parantamisessa.

10. Jotta ihmisiä, yrityksiä ja alueita, erityisesti kuntia, mutta myös pk-yrityksiä voitaisiin auttaa edistämään vihreää siirtymää sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla, niitä on tuettava ilmastonmuutokseen liittyvissä toimissa ja energiasiirtymässä, vahvistettava ilmastoriskien sietokykyä, toteutettava kestävä kiertotalous ja taattava biologisesti monimuotoinen puhdas ympäristö sekä kannustettava toteuttamaan luontoon perustuvia ratkaisuja.

11. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia oikeudenmukaisemman ja osallistavamman yhteiskunnan rakentamiseksi.

12. Jotta kansalaisia voitaisiin valmistaa yhteiskunnissamme tapahtuviin siirtymiin, olisi tuettava sopeutumiskykyä ja uusien taitojen kehittämistä, esimerkiksi tehostamalla koulutusta, elinikäistä oppimista ja ammatillista koulutusta.

13. Jotta voitaisiin vähentää sosioekonomista haavoittuvuutta ja syrjäytymistä, koheesiopolitiikan olisi tuettava heikoimmassa asemassa olevien integroitumista laadukkaiden työllisyyspalvelujen ja korkeatasoisten sosiaali- ja terveyspalvelujen avulla.

14. Jotta voitaisiin ottaa huomioon väestörakenteen muutoksesta johtuvat merkittävät haasteet, olisi kiinnitettävä erityistä huomiota ikääntyvän väestön tarpeisiin, terveys- ja sosiaalipalvelujemme vaikutuksiin, väestökadosta kärsiviin alueisiin sekä alueisiin, joilla on paljon nuorisoon liittyviä haasteita.

II – Syvempi koheesio ankkuroimalla se tiukemmin alueisiin

15. SUOSITTAA, että koheesiopolitiikassa painotetaan jatkossakin voimakkaasti paikkalähtöisyyttä.

16. KOROSTAA, että koheesiopolitiikka on yksi tärkeimmistä vähemmän kehittyneiden alueiden kehittämistä edistävistä välineistä sekä merkittävä osa EU:n investointipolitiikkaa ja että sen avulla olisi jatkossakin tuettava kaikilla alueilla investointeja, joita lähentyminen ja kehitysloukkujen välttäminen edellyttävät.

17. PALAUTTAA MIELEEN SEUT 174 artiklan perusperiaatteet, joiden mukaan unioni edistää kaikkien alueiden sopusointuista kehitystä ja kiinnittää erityistä huomiota maaseutuun, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestöntiheys on erittäin alhainen, ja saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueisiin.

18. PALAUTTAA MIELEEN myös SEUT 349 artiklan, jota olisi käytettävä syrjäisimpien alueiden kehityksen tukemiseksi ja sellaisen koheesiopolitiikan edistämiseksi, joka vastaa niiden erityistarpeita, sisältää eriytettyjä ratkaisuja, vahvistaa niiden vaikutusta ja auttaa hyödyntämään näiden alueiden toteuttamat innovaatiot.

19. ON SITÄ MIELTÄ, että saariin, reuna-alueisiin ja kaukaisiin alueisiin, kuten syrjäisimpiin alueisiin, kohdistuu erityisen vakavia haasteita muun muassa kasvavien kuljetuskustannusten vuoksi, ja KOROSTAA, että niihin on suhtauduttava osallistavasti ja aivan erityisellä tavalla niiden tukemiseksi siirtymien aikana.

20. KEHOTTAA tutkimaan ja tarkentamaan kehitysloukun käsitettä, jotta voitaisiin vastata kehitysloukussa olevien alueiden haasteisiin, ymmärtää paremmin kehitysloukkuun johtavia ja siitä aiheutuvia rakenteellisia tekijöitä sekä ehkäistä uusien alueiden joutumista kehitysloukkuun.

21. KANNUSTAA EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision mukaisesti laatimaan yhdennettyjä paikallisia strategioita, tarjoamaan teknistä tukea ja valmiuksien kehittämistä paikallisella tasolla sekä tekemään maaseutualueiden välistä yhteistyötä ja verkostoitumaan Euroopan tasolla EU:n maaseutusopimuksessa esitetyllä tavalla.

22. TOTEAA JÄLLEEN, että kaupunkien kestävä kehitys on tärkeää, koska kaupungit ovat paitsi muutoksen vetureita myös sosioekonomisen eriarvoisuuden keskittymiä, ja TUKEE kaupunkien ja maaseudun välisiä yhteyksiä, minkä vuoksi olisi hyvä laatia toiminnallisiin alueisiin perustuvia kehitysstrategioita ja kiinnittää huomiota pienten ja keskisuurten kaupunkien rooleihin kiinnekohtana ja vaikutusalueena ehkäistäessä maaseutualueiden kutistumista.

23. TUKEE Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmista sekä makroalue- ja merialuestrategioista saatujen kokemusten hyödyntämistä ja laajaa jakamista vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä paikallisten talousjärjestelmien yhdentymiseen liittyviin haasteisiin vastaamiseksi.

24. KOROSTAA Euroopan alueellisen yhteistyön vakiintuneisiin rakenteisiin liittyviä suuria mahdollisuuksia, etenkin koronapandemian tapaisissa kriisitilanteissa, ja TUKEE jatkuvia toimia rajatylittävän, kansainvälisen ja alueiden välisen yhteistyön lujittamiseksi Euroopan eri alueiden välillä.

25. TOTEAA, että Venäjän ja Valko-Venäjän sekä Ukrainan ja Moldovan tasavallan rajanaapureina oleviin alueisiin kohdistuu aivan erityisiä taloudellisia ja sosiaalisia haasteita, jotka johtuvat Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan.

26. PAINOTTAA, että tämän tilanteen seuraukset ovat merkittäviä paitsi niille alueille, joihin virtaa pakolaisia, myös koko EU:lle. Näihin seurauksiin kuuluvat myös energiaan liittyvät ja inflaation vaikutukset aluekehitykseen.

III – Ehdotuksia, joiden tavoitteena on tehostaa rahastojen toteutusta ja parantaa alueiden mahdollisuuksia hyötyä niistä

27. KOROSTAA, että koheesiopolitiikka ei ole kriisiväline; se on kuitenkin auttanut alueita viimeaikaisten kriisien vaikutusten lieventämisessä, ja KATSOO, että koheesiopolitiikan on voitava sopeutua uusiin kehityskulkuihin ilman että siitä aiheutuu harmia sen rakenteellisille ja pitkän aikavälin tavoitteille, etenkin hyödyntämällä ensin olemassa olevan lainsäädännön asiaan liittyviä säännöksiä.

28. KATSOO, että hallinnointia, valvontaa ja hallintoa koskevien sääntöjen vakaus ohjelmakausien välillä sekä yhdenmukaisempi ja johdonmukaisempi sääntöjen soveltaminen voivat auttaa yksinkertaistamaan rahastojen toteuttamista.

29. KEHOTTAA laajentamaan tiedottamista suuremmalle yleisölle yksinkertaistamisen ja mahdollisille tuensaajille tai kumppaneille suunnatun jatkuvan tuen ja koulutuksen edistämiseksi, jotta koheesiopolitiikka voitaisiin tuoda lähemmäs EU:n kansalaisia, erityisesti sen uuden poliittisen tavoitteen 5 avulla.

30. PAINOTTAA, että on tärkeää kehittää valmiuksia, arvioida saatuja kokemuksia ja toimia niiden pohjalta, jotta voidaan jatkuvasti tehostaa koheesiopolitiikkaa ja edistää tuloksellisia ohjelmia.

31. KEHOTTAA varmistamaan, että EU:n tuki pannaan täytäntöön tehokkaasti, hyvän hallinnon periaatteita noudattaen, avoimella tavalla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjaa kunnioittaen.

IV – Pohdittavaa tulevaisuutta varten

ODOTTAA KIINNOSTUNEENA seuraavia:

32. KÄYNNISTETÄÄN pohdinta koheesiopolitiikan tulevaisuudesta vuoden 2027 jälkeen yksinkertaisempien ja tehokkaampien sääntöjen laatimiseksi ja uusien rahastojen luomisen välttämiseksi.

33. PAINOTETAAN, että täydentävyyttä ja synergiaa muiden EU:n politiikkojen ja aloitteiden kanssa on tehostettava jo niiden suunnitteluvaiheessa näiden politiikkojen vaikuttavuuden lisäämiseksi ja jäsenvaltioiden, alueiden ja tuensaajien hallinnollisen taakan keventämiseksi.

34. JÄRJESTETÄÄN ohjelmakaudella 2021–2027 säännöllisesti keskusteluja koheesiopolitiikasta, jotta voidaan suunnitella politiikkaa vuoden 2027 jälkeistä aikaa varten.